

2. Мак-Мак В. Система безпеки підприємства // Контроль. – 2009. - №12. – с. 6-16.
3. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський — К.: Центр учбової літератури, 2009. - 256 с.
4. Череп А. В., Лубенець І. О. Концептуальні засади економічної безпеки підприємств // Вісник Запорізького національного університету, 2010. - №1 (5).
5. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 280 с.
6. Шемаєва Л. Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 21.04.02 «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності» / Л.Г. Шемаєва. - Київ, 2010. - 44 с.
7. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
8. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітична інформація як визначальний чинник забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання // Вісник Східно-українського національного університету ім. В.Даля, – 2011. - №3 (157), ч.2.
9. Приходько С. В. Формування адекватного реальним виробничо-господарським процесам комплексу заходів реагування на загрози економічній безпеці // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. -№4. - с.52-56.

Анотація. В статті досліджено поняття економічної безпеки підприємства. Определены и дополнены источники информационно-аналитического обеспечения экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, информационно-аналитическое обеспечение, источники информационно-аналитического обеспечения.

Summary. A concept of enterprise economic security was explored. Sources of dataware and analytical support of enterprise economic security were determined and added.

Keywords: enterprise economic security, dataware and analytical support, sources of dataware and analytical support.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Назаренко І.Л.

УДК 657.6

МІСЦЕ ОБЛІКУ, ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Лукін В.О., к.е.н, доцент (ХІБС, УБС НБУ)

Малярєвський Ю.Д., к.е.н, доцент (ХНЕУ)

Розглянуто сутність та трактування поняття економічної безпеки. Виявлено вплив бухгалтерської служби на забезпечення економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека, функції обліку, захисна функція, бухгалтерія.

Постановка проблеми дослідження. Успішне функціонування і економічний розвиток підприємства в значній мірі визначається діяльністю його структурних підрозділів в забезпеченні економічної безпеки. Це стосується в повній мірі і бухгалтерії. В той же час існує низка дискусійних і невіршених питань впливу діяльності даного підрозділу, притаманних тільки

йому функцій на загальний рівень економічної безпеки підприємства. Визначенням місця обліку, економічного контролю та аналізу в забезпеченні економічної безпеки на рівні окремого підприємства і обумовлюється актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Практично всі дослідники в тій або іншій мірі

розглядають систему індикаторів економічної безпеки: Ареф'єва О.В., Гейц В.М., Клебанова Т.С., Козаченко Г.В., Кизим М.О., Пастернак-Таранушенко Г.А., Петренко І.М., Пономаренко В.С., Сенчагов В.К. та ін. Такий підхід обґрунтовується тим, що саме система індикаторів є основою для визначення рівня економічної безпеки підприємства, регіону й держави в цілому, основою для її оцінки та прогнозування на майбутні періоди.

Питання економічного контролю, його місце в економічній безпеці досліджує значно менше фахівців, в основному це ті, хто пов'язаний з діяльністю правоохоронних органів: М.В. Куркін, В.Д. Понікаров, В.А. Предборський, С.В. Степашин та ін. Те ж саме в повній мірі відноситься і до бухгалтерського обліку. Його місце в системі економічної безпеки розглядають лише окремі спеціалісти з бухгалтерського обліку. Однак треба відзначити, що стан бухгалтерського обліку впливає лише на економічну безпеку підприємства й не торкається рівнів регіону та держави. Місце бухгалтерського обліку в системі економічної безпеки підприємства розглядають Л.В. Гнилицька, Я.Д.Крупка, М.Г.Чумаченко та ін. [9,10,11,18].

Виділення не вирішених частин проблеми.

Проте комплексний підхід в визначенні впливу облікової політики підприємства на його економічну безпеку залишається на етапі формування. Недостатньо досліджені функції обліку, характер їх впливу на формування інформаційної бази, місця бухгалтерії в забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Метою дослідження є визначення ролі бухгалтерського обліку й економічного контролю та аналізу в забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Перш ніж досліджувати складові економічної безпеки, треба визначити, що ми досліджуємо, тобто що ми розуміємо під терміном «економічна безпека». За більш ніж двадцять років існування наукового напрямку «Економічна безпека» було дано багато визначень. Аналіз літературних джерел російських вчених, який проведений І.М. Петренко [1, с. 107-109], дозволив йому виділити три точки зору на цю проблему. Згідно з першою економічну безпеку на рівні держави визначають як стан економіки, при якому забезпечується захист національних інтересів від загроз [1, с. 107], друга група вчених визначає економічну безпеку як сукупність умов і факторів, які забезпечують певний рівень розвитку країни» [1, с. 108], третя – як «стійкість економічної системи» [1, с. 108]. На рівні підприємства економічна безпека визначається як стан захищеності від загроз. Як бачимо, всі визначення

виходять з точки зору статички, тобто превалює точка зору, що економічна безпека – це те, що вже досягнуто. Лише третя точка зору враховує можливість реагування на загрози, тобто передбачає розгляд категорії «економічна безпека» в динаміці.

Приблизно такий же аналіз з такими ж результатами був проведений і в Україні (дивись, наприклад, [2, с. 13-17], [3, с. 67-74]).

На рівні російського законодавства не визначено поняття «економічна безпека». Визначено лише поняття «безпека». В статті 1 Закону Російської Федерації «Про безпеку» визначається безпека як «состояние защищенности жизненно важных интересов личности, общества и государства от внутренних и внешних угроз» (цитуються по [4, с. 47]).

На рівні вітчизняного законодавства поняття «економічна безпека» також не визначено, але близьке – «національна безпека» визначається як «захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам...» [5, ст.1]. Як бачимо, і в Росії, і в Україні до безпеки переважно відносяться як до статичної категорії, яка визначає стан об'єкта дослідження, будь то людина, підприємство або держава у цілому.

Але є й інший підхід, який підтримує Г.А.Пастернак-Таранушенко. Згідно з ним, крім статички процесу економічної безпеки, треба розглядати й динаміку цього ж процесу, тому він поділяє процес вивчення економічної безпеки на дві частини: «Під час вивчення «Статички процесу забезпечення» систему начебто зупиняємо в певний момент часу і робимо виміри. Натомість, «Динаміка процесу забезпечення» ґрунтується на поданні методик, методів, заходів та засобів, що діють за умови реального часу» [6, с.3].

Згідно з таким підходом, економічну безпеку потрібно визначати з двох позицій: з точки зору статички – як стан об'єкта дослідження, як сукупність умов і факторів що забезпечують його стійкість, та з точки зору динаміки, як розвиток подій та реагування на них з боку об'єкта дослідження. В такому випадку економічну безпеку можна визначити як здатність системи протистояти загрози виникнення втрат економічного характеру.

Так що ж це за діяльність, що пов'язана з виявленням загроз та реагуванням на них і хто повинен проводити її на підприємстві, або в іншій економічній системі, спеціалісти з якою базовою освітою? Щоб виявити поточний стан економічної безпеки та спрогнозувати розвиток подій потрібні у першу чергу аналітики. Вони повинні

проаналізувати показники діяльності системи (підприємства, регіону чи держави) співставити їх з граничними значеннями таких показників (індикаторами економічної безпеки) та зробити пропозиції щодо подальшого розвитку системи. Такі фахівці працюють з внутрішніми показниками діяльності об'єкта дослідження та з показниками, які відображають його зовнішнє середовище (для рівня підприємства це можуть бути контрагенти, конкуренти, кредитори, державний апарат тощо), тобто вони оцінюють і внутрішні, і зовнішні загрози.

Діяльність контролерів (ревізорів, аудиторів) пов'язана, у першу чергу, з протидією внутрішнім загрозам – це протидія шахрайству, крадіжкам та іншим порушенням з боку персоналу. І це не лише завдання економічного контролю, це одночасно й завдання служби безпеки підприємства або силових відомств держави (якщо розглядати рівень регіону або держави у цілому).

Бухгалтерський облік повинен надавати доброякісну інформацію для контролю та аналізу. Це його основне завдання, яке проявляється в функціях обліку, а саме в інформаційній, аналітичній, контрольній функціях та захисній функції обліку. Інформаційна, аналітична та контрольна функції розглядаються практично в кожному підручнику з бухгалтерського обліку. Те, що за обліком повинна закріплюватися ще й захисна функція, викликає суперечності. Її наявність розглядають лише спеціалісти з правоохоронної діяльності, які розглядають питання боротьби з економічною злочинністю (див. [7, с. 15-18], [8, с. 12]).

Захисну функцію визначають наступним чином: «Защитная функция заключается в построении системы бухгалтерского учета таким образом, чтобы противоправные действия могли быть своевременно обнаружены на предприятии через систему учета и контроля» [8, с. 12]. Частково захисну функцію обліку забезпечує держава шляхом формування системи обов'язкових реквізитів бухгалтерських документів, формулюванням вимог до заповнення документів та вимог до професійних якостей виконавців-бухгалтерів. Однак значно більша роль в забезпеченні захисних якостей обліку належить організації обліку на підприємстві.

Л. Гнилицька, при розгляді чинників, що впливають на виникнення інформаційних ризиків у системі бухгалтерського обліку, виділяє три джерела утворення таких ризиків: кадровий потенціал бухгалтерської служби, методика ведення бухгалтерського обліку та організація бухгалтерського обліку [9, с. 24-25]. Фактично два з них – кадровий потенціал бухгалтерської служби та організація бухгалтерського обліку належать до організаційних ризиків.

Організація обліку на підприємстві буде якісною при виконанні наступних умов: наявність кваліфікованого головного бухгалтера, підбір ним якісного складу бухгалтерів, підготовка добре відпрацьованого комплексу організаційних регламентів та визначення перспектив розвитку облікової системи на підприємстві (планування розвитку обліку, планування підвищення кваліфікації бухгалтерів тощо). Саме головний бухгалтер є тією особою, яка й формує всі ці умови. Все це прописано у публікаціях з організації обліку (див., наприклад, [10]). Тому ці ризики можна подолати підбором на посаду головного бухгалтера достатньо кваліфікованого спеціаліста, який має практичний досвід і добре розуміє, які завдання стоять перед бухгалтерським обліком на підприємстві.

Щодо удосконалення методики ведення бухгалтерського обліку то Л. Гнилицька виділяє такі складові: порушення принципів і правил ведення бухгалтерського обліку; фінансові прорахунки під час вибору способів обліку, регламентованих стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності; маніпуляції з бухгалтерськими даними [9, с. 24]. Однак дві з них виходять за рамки саме методики ведення бухгалтерського обліку. Кваліфікований бухгалтер не повинен порушати правила та принципи ведення обліку, а також маніпулювати бухгалтерськими даними. Щодо фінансових прорахунків, то це дійсно проблема, яка існує та встає перед кожним підприємством, але це проблема здебільшого для зовнішніх користувачів звітності, ніж для внутрішніх.

Інформаційна функція обліку має подвійне значення. З одного боку бухгалтерський облік повинен надавати повну об'єктивну інформацію про діяльність підприємства всім контрагентам (у різних обсягах зовнішнім і внутрішнім користувачам інформації), а з другого – він повинен надавати зовнішнім користувачам лише відкриту інформацію, яка не містить комерційної таємниці. Якщо мова йде про аналітичні дані зі свого підприємства аналітиком використовується весь арсенал даних (дані фінансового та управлінського обліку, оперативні дані тощо), якщо аналізується діяльність контрагентів або конкурентів – він може розраховувати лише на дані фінансової звітності (або також на інформацію, яку отримано із закритих джерел). Таким чином, аналітична функція бухгалтерського обліку (яка, як і контрольна, є похідною від інформаційної) має різне наповнення для двох складових бухгалтерського обліку – фінансового та управлінського.

Вирішити проблему неповноти інформації зовнішні користувачі можуть шляхом використання різноманітних методик оцінки

фінансової надійності контрагентів (дивись, наприклад, [11, с. 22-24]). Однак їм треба пам'ятати, що «для відстеження динаміки окремих фінансових показників звітність має бути наданою за кілька періодів» [11, с. 22], тобто аналіз повинен проводитися у динаміці.

Щодо закритих джерел, то їх значення також не можна недооцінювати. Наприклад, за даними поточної преси, «чтобы прикрыть собственные просчеты в работе и оказать давление на негодные коммерческие структуры, группа «Юникредит» и Укрсоцбанк пользуются «услугами» Главного следственного управления МВД Украины. Так утверждают бизнесмены, попавшие «под каток» сомнительного расследования» [12, с. 2]. Щодо суті справи, що розглядається у статті, висновок можна зробити лише після вивчення всіх обставин, але сам факт показовий. В даному випадку бізнесмени не мали інформації про ділові та моральні якості керівників структур-контрагентів, а спиралися лише на показники фінансової звітності цих структур. Цей приклад підтверджує те, що знають всі керівники: при прийнятті управлінських рішень аналізуватися повинна вся інформація: і кількісна, яку отримують в основному з фінансової звітності, і якісна, що отримана з інших джерел.

Аналогічний висновок робить і К. Друї при розгляді роботи управлінської бухгалтерії з релевантною інформацією: «Очень важно, чтобы качественные факторы учитывались руководством в процессе принятия решения, иначе существует опасность неверного решения» [13, с. 326].

Як бачимо, і облік, і економічний контроль та аналіз відіграють важливу роль в забезпеченні економічної безпеки підприємства. Вони є основою для формування бази даних про стан його економічної безпеки та напрями подальшої діяльності щодо її забезпечення. Яке ж місце займають економісти, які забезпечують контрольну та аналітичну складові економічної безпеки, в структурі служби економічної безпеки підприємства? Проведемо відповідний аналіз різних точок зору на це питання, тобто розглянемо, яка структура служби економічної безпеки підприємства є оптимальною з точки зору різних авторів і яке місце займають в ній безпосередньо економісти.

З точки зору О.С. Сосніна та П.Я. Пригунова «для крупных предприятий, имеющих высокорентабельное производство, работающих с высокими технологиями, необходимо создание собственной службы экономической безопасности, имеющей в своём составе следующие структурные подразделения: юридический отдел, включающий группу проверки персонала и патентно-лицензионный сектор; специальный отдел, состоящий из группы технических средств охраны

и группы специального делопроизводства; отдел защиты конфиденциальной информации, объединяющий группу защиты технических средств обработки данных и группу безопасности персонала; группу рекламы, выставок, связи с общественностью, которые подчиняются специально назначенному должностному лицу, например, вице-президенту фирмы по безопасности» [14, с. 348-349].

Як бачимо, жодний із перелічених підрозділів служби економічної безпеки підприємства не може за своїми функціями проводити аналітичну роботу щодо оцінки економічної безпеки підприємства. Та й у концепції економічної безпеки, яку пропонують розробляти кожному підприємству виходячи із зарубіжного досвіду О.С. Соснін та П.Я. Пригунов [14, с. 349-356], наведений лише один пункт в розділі «ціль та завдання забезпечення економічної безпеки підприємства», у якому вказується на необхідність проведення аналітичної діяльності такою службою: «...изучение, анализ и оценка вероятных экономических рисков в результате принятия руководством предприятия важных решений» [14, с. 351]. Проте висновок цих авторів щодо практики забезпечення економічної безпеки на підприємствах має сенс: «Обеспечением экономической безопасности в организации занимается практически весь персонал, но ведущая роль в этом процессе, организационное начало исходит из СБ, менеджер которой, имея экономическое и правовое образование, занимается этими вопросами вплотную и ежедневно. Взаимодействуя с плановым, экономическим, финансовым отделами, бухгалтерией и службой маркетинга, менеджер и специалисты СБ постоянно отслеживают экономическую ситуацию в компании в ее внутренней и внешней среде и своевременно реагируют на опасные, рискованные ситуации или угрозы» [14, с. 356]. Такий висновок передбачає, що частина інформації готується робітниками економічних служб підприємства за завданням служби економічної безпеки.

З точки зору В.І. Ярочкина та Я.В. Бузанова «организационно служба безопасности состоит из следующих структурных единиц:

отдел режима и охраны в составе сектора режима и сектора охраны;

специального отдела в составе сектора обработки секретных документов и сектора обработки документов с грифом «Коммерческая тайна»;

инженерно-техническая группа;
группа контрразведки и информационно-аналитической деятельности.

Такой состав службы безопасности фирмы подтверждается отечественным и зарубежным

опытом» [15, с. 66]. Тобто й ці автори не передбачають участь економістів в складі служби безпеки підприємств. Однак вони пропонують створювати на підприємствах групи на час виникнення кризової ситуації або навіть й на постійній основі: «Кризисная группа может быть создана на постоянной основе с неизменным включением в число ее членов: руководителя фирмы; юриста; финансиста; руководителя службы безопасности» [15, с. 73].

Не передбачають участі економістів у складі служб безпеки й автори підручника з економіки й організації безпеки господарюючих суб'єктів [16, с. 96-108].

Як стверджують М.В. Куркін, В.Д. Понікаров, «для вирішення конкретних завдань на підприємстві в рамках системи економічної безпеки можуть бути створені такі підрозділи, як відділ охорони об'єкта та персоналу, забезпечення режиму, економічної розвідки та контррозвідки. [17, с. 73]. До сфер діяльності підрозділів економічної розвідки та контррозвідки на думку авторів, крім іншого, повинні відноситися такі: «...стратегічне планування та постановка реальних цілей своєї діяльності (допомога в прогнозуванні ринкових змін і правильному визначенні завдань, що виникають перед підприємством як наслідок цих змін)... розслідування фактів фальсифікації і розкрадань» [17, с. 74, 75]. Всі інші сфери діяльності цих підрозділів не мають жодного відношення до економічних служб підприємства. Проте за фахом працівники підрозділів розвідки та контррозвідки на думку цих авторів повинні бути у першу чергу економістами, тому що «спираючись на знання загальнотеоретичних і спеціальних економічних знань спеціаліст з економічної безпеки повинен оперативно та об'єктивно оцінювати вплив різних зовнішніх та внутрішніх факторів як на загальні показники діяльності підприємства, так і на окремі його ділянки» [17, с. 77].

Розгляд наведених точок зору дозволяє зробити висновок, що у тому випадку, коли на підприємстві організується служба економічної безпеки (а це, як правило, стосується великих підприємств) існує два варіанта: перший – включення спеціалістів з економіки в склад підрозділів з економічної безпеки; другий – передати частку функцій з забезпечення економічної безпеки на економічні служби підприємства.

Обидва варіанти мають як переваги так і вади. Наприклад, якщо спеціалісти з економіки працюють безпосередньо в службі економічної безпеки, то вони мають можливість комплексно аналізувати будь-яку інформацію, що одержана із інших підрозділів свого підприємства, а також зовнішню інформацію, яку отримано із будь-яких

джерел. Однак у економічних підрозділах краще розуміють, чому різняться показники за періодами, які внутрішні фактори впливають на них і можуть надати пояснення з цих чи інших питань.

У випадках відсутності на підприємстві служби економічної безпеки, або коли її функції покладають на економічні підрозділи, виникає питання, який із них може виконувати такі функції. На думку авторів, найближчою до служби економічної безпеки за функціями і вимогами до персоналу є управлінська бухгалтерія. По перше, вимоги до персоналу у цих службах однакові – обидва підрозділи працюють з інформацією, яка є комерційною таємницею, а, по друге, управлінська бухгалтерія стратегічного типу є підрозділом, який працює не лише з внутрішньою інформацією, а також із зовнішньою інформацією. Тобто вона за багатьма вимогами є аналогом служби економічної безпеки підприємства.

Висновки. Фінансова звітність підприємства є невеликою складовою в потоці інформації, яку обробляє служба економічної безпеки підприємства. Однак вибір способів обліку, регламентованих стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності та вибір облікової політики є важливою складовою, що впливає на якість облікової інформації.

З усіх економічних підрозділів найближчим до служби економічної безпеки за вимогами до персоналу є управлінська бухгалтерія. Саме вона може виконувати її функції щодо проведення аналітичної та контрольної роботи із забезпечення економічної безпеки на підприємстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Петренко І.Н. Экономическая безопасность России: денежный фактор. / И.Н. Петренко. – М.: «Маркет ДС», 2003. – 240 с.
2. Ареф'єва О.В. Планування економічної безпеки підприємств / О.В.Ареф'єва, Т.Б.Кузенко. – К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2004. – 170 с.
3. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. – К.: Лібра, 2003. – 280 с
4. Экономическая безопасность России: Общий курс: Учебник / Под ред. В.К. Сенчагова. – М.: Дело, 2005. – 896с.
5. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-IV. – Відомості Верховної Ради України, 2003, № 39, ст.351.
6. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави. Статика процесу забезпечення. Підручник для державних службовців, науковців, студентів і аспірантів вищих навчальних закладів

економічного профілю / За ред. професора Б. Кравченка. – К.: «Кондор», 2002. – 302 с.

7. Судебная бухгалтерия: Учебник / Под ред. С.П. Голубятникова. – М.: Юрид. лит., 1998. – 368 с.

8. Бандурка А.М. и др. Основы судебной бухгалтерии: Учебник. / А.М. Бандурка, В.А. Лукин, В.Д. Поникаров. – Харьков: Изд-во Национального университета внутренних дел, 2001. – 336 с.

9. Гнилицька Л. Проблеми та шляхи вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства / Л.Гнилицька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - № 10. – с. 22-30.

10. Кузьминский А.Н. Организация бухгалтерского учета и анализа хозяйственной деятельности / А.Н. Кузьминский, В.В. Сопко. – К.: Вища шк. Головное изд-во, 1986. – 256 с.

11. Гнилицька Л. Дослідження методичних підходів до діагностики фінансової надійності контрагентів підприємства у системі його безпеки / Л.Гнилицька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - № 4. – с. 21-25.

12. Днепров Л. Оговор с видом на заказное дело./ Л. Днепров // 2000. – 9.12.2011. – с. В2-В3.

13. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет: Учебн. пособие для вузов / Пер. с англ. под ред. Н.Д. Эриашвили; Предисловие проф. П.С. Безруких. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 783 с.

14. Соснин А.С. Менеджмент безопасности предпринимательства: Учеб. пособие. / А.С. Соснин, П.Я. Прыгунов. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 357 с.

15. Ярочкин В.И. Основы безопасности бизнеса и предпринимательства. / В.И. Ярочкин, Я.В. Бузанова. – М.: Академический Проект: Фонд «Мир», 2005. – 208 с.

16. Экономика и организация безопасности хозяйствующих субъектов, 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 288 с.

17. Куркін В.М. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємств: Навчальний посібник. / В.М. Куркін, В.Д. Поникаров, Д.В. Назаренко. – Х.: ФОП Павленко О.Г.; ВД «ИНЖЕК», 2010. – 300с.

18. Чумаченко Н.Г. Учет и анализ в промышленном производстве США / М.Г. Чумаченко. – М.: Финансы, 1971. – 240 с.

Аннотация. Рассмотрены сущность и трактовки понятия экономической безопасности. Выявлено влияние бухгалтерской службы на обеспечение экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, функции учета, защитная функция, бухгалтерия.

Summary. We consider the nature and interpretation of the concept of economic security. The effect of the accounting department to ensure the economic security.

Keywords: economic security, accounting functions, the protective function, accounting.

Рецензент д.е.н., професор ХНЕУ Пилипенко А.А.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Назаренко І.Л.

УДК 658.14:334.7

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Магас Н.В., викладач (ЛІ МАУП)

В статті досліджуються фактори формування фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Обґрунтовується необхідність врахування факторів та параметрів техноглобалізму для забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Ключові слова: фактори формування, фінансова безпека, суб'єкти господарювання, техноглобалізм.